

Projektindstilling til

Danmarks VILDESTE

kommune

Middelfart
KOMMUNE

Kolding
Kommune

Finalegrønbogen

Kommunenavne:

Middelfart Kommune og Kolding Kommune

Kontaktpersoner:

Fra Middelfart Kommune: Rasmus Dalhoff Skaar, rasmus.dalhoffskaar@middelfart.dk

Fra Kolding Kommune: Line Ankjær, liank@kolding.dk

Jeres VILDE projektside:

<https://naturparklillebaelt.dk/vilde-lillebaelt/>

Finaleprojektets titel/overskrift:

Vilde Lillebælt

Kort beskrivelse af projektet:

Lillebælts biodiversitet er presset.

Livsgrundlaget skal forbedres ikke mindst for en af verdens tætteste bestande af verdens mindste hval - marsvinet.

Årsagerne til nedgang i både kvantitet og diversitet i Lillebælts dyre- og planteliv er komplekse. Aarhus Universitet, SDU og DTU Aqua vurderer, at næringsstofudledninger, manglende levesteder som stenrev og ålegræs, samt støjpåvirkning, er de indsatsområder, der skal prioriteres højest.

Derfor arbejder bæltets kystkommuner tæt sammen med lokale kræfter og forskere for at vende udviklingen i Lillebælt - både marint og i de kystnære områder.

Følgende indsatser, der hører til en række delprojekter, som Kolding og Middelfart Kommuner samler under betegnelsen "Vilde Lillebælt", har fået ekstra luft under vingerne i 2021 og '22:

- 5 nye stenrev til muslinger og kystfugle, 4 af dem ca. 2500 m³ sten på op til 6 ha
- Pilotprojekt med nye ålegræsenge på ca. 0,75 ha havbund udført af SDU
- Aftale om frivilligt fiskereservat med fiskerne Tybrind Vig – ca. 8,3 km²
- Et huledannende stenrev - 4.000 m³ på ca. 1 ha
- 56 Biohuts/fiskebørnehaver i havne
- Ny fugleø og forbedring af eksisterende i Føns Vang
- Rydnings- og græsningsprojekter i Hejls Nor
- Opfiskning af krabber
- Stenbank i Kolding og planlægning for nyt stenrev og ålegræs udplantning i Kolding Fjord
- Informationskampagne for at nedbringe støj der forstyrrer marsvin
- Indsamling og undersøgelse af opskyllede marsvin
- Igangsætning af forprojekt "Liv i Lillebælt": Udvidelse af indsatser og omfang med yderligere 8 kystkommuner
- Startet realisering af vådområder i oplandet: Aulby Møllemede (140 ha), Brænde Å (25 ha), Stor Å (24 ha), Kurkmose (37 ha) og Fiskebæk Kær (53 ha)

Vedlagt som bilag 1, er kort, der viser afgrænsningen af det godt 250 kvadratkilometer store projektområde samt indsatsernes placering. Projektområdet omfatter det relevante søterritorie samt op til kote 1 i Kolding og Middelfart Kommuner.

Hvorfor skal netop dette projekt og jeres kommune kåres som Danmarks VILDESTE:

Fordi VILDE Lillebælt har udført én af de mest omfattende indsætter for marin biodiversitet i Danmark i 2021 og '22. Havet udgør det største og samtidig et af de mest forsømte og hårdt udnyttede økosystemer vi har. Dette har bæltets kystkommuner sat sig for at gøre noget ved i et vildt fællesskab med helhedstænkning: mange indgangsvinkler, samling af de forskellige interessenter og ny forskning.

Beskriv hvordan projektet lever op til de overordnede bedømmelseskriterier

- **Nytænkende**

Vilde forbedringer under havets overflade på tværs af kommunegrænser er noget nyt. Kombineret med et tæt samarbejde med Århus Universitet, DTU Aqua samt SDU, der bidrager med den nyeste forskning, er der skabt grobund for at lykkes med at skabe positive forandringer på tværs af kommunegrænserne.

- **Engagerende**

På tværs af både Kolding, Middelfart og Fredericia kommuner er der nedsat et fælles Naturparksekretariat, der arbejder med partnerskaber, formidling og videndeling, der skaber engagement, medejerskab og dialog blandt borgere, virksomheder og uddannelsesinstitutioner.

- **Vedvarende**

Etablering af stenrev, udplantning af ålegræs og opbygning af formidlingsfaciliteter er kommet for at blive, lige som alle de andre naturforbedrende projekter, der er sat i gang og på vej. Selvfølgelig med afsætning af ressourcer til løbende drift og opfølgning.

- **Stort**

Projektområdet er stort og det samme er projekterne og deres indvirkning på Lillebælt:

- Frivilligt fiskereservat på 8,3 km²
- 56 biohuts/fiskebørnehaver
- 0,75 ha ålegræs
- 6 ha nye stenrev
- Ny fugleø
- Realisering af vådområder i oplandet på mere end 279 ha.

- **Intelligent**

Den viden, der findes om forbedring af marin biodiversitet er begrænset, derfor arbejder vi tæt sammen med flere forskningsinstitutioner. Forsøg, overvågning og tæt samarbejde skal føre til mere og bedre viden om sikring af den marine biodiversitet.

Hvilken læring har kommunekonkurrencen givet, som kan bruges fremadrettet i kommunernes naturindsatser?

ÅBENHED, DIALOG og SAMARBEJDE er vejen frem. Natur og biodiversitet er en fælles interesse, der ikke stopper ved kommunegrænsen. Det kræver en fælles forståelse og mål. Vores erfaring er at vi lykkes når bedre viden om hvad der virker følges af engagement gennem læring og formidling blandt en bred målgruppe - så vil mange flere føle medejerskab til vores fælles natur og betydning af den nødvendige forandring.

Beskriv/illustrer kommunens bedste, billigste og delbare VILDE råd, som andre kommuner kan lade sig inspirere af:

Fokus på og formidling af biodiversitet kan løftes enormt via lokale frivillige kræfter. I forlængelse af udskrivningen af denne konkurrence, tog frivillige kræfter initiativ til oprettelsen af først Facebook-siden og derefter foreningen "Middelfart Vilde Kommune". Det har været en stor succes uden at kommunen skulle afsætte betydelige nye ressourcer, men forudsætter selvfølgelig, at der er frivillige kræfter og at kommunen holder døren åben, samt facilitere med eksisterende resurser.

Indsatser på søterritoriet kan være dyrere i anlæg på grund af tilgængelighed. Til gengæld er der ikke lodsejerkompensationer eller erstatninger og oftest begrænset behov for drift. Det passer godt ind i det offentlige bevillingsstruktur – og øger vedvarigheden af projekterne. Dog er sagsbehandlingen på søterritoriet en noget restriktiv og langvarig proces - det skal vi sammen arbejde på at forbedre.

Dialogen med fiskerne har ført til frivillig fiskefredning, som kun har kostet kaffe og snakke. Samtidig er der etableret samarbejdet "Nak & æd – en krabbe" om opfiskning og afsætning af det store overskud af krabber, der skaber ubalance på bæltets bund.

